

vil dog ſige, at naar det ſtiller ſig ſaaledes, ſom det nu er Tilfældet, naar man ſtaar overfor en ſaa vanſkelig Situation ſom den nuværende, ſaa kan jeg ikke forſvare at holde ſaa faſt paa Formerne, at man aldeles ikke kan vige bort derfra, thi jeg kan ikke have den Grundſætning, „at ſe paa Formen faſt ſaa nøie, at Meningen man taber rent af Die“, og derfor vil jeg hellere end at udsætte mig for Farer, ſom jeg anſer for at være ſtørre, give noget efter med Henſyn til Formen, for at faae dette Spørgsmaal afsluttet paa en Maade, ſom dog ikke egentlig efter min Overbeviſning er til Glæde for Folkethingets Indflydelse og dets Stilling i det Hele. Jeg tror heller ikke, at diſſe Indrømmelser kunne gjøre det Parti, hvortil jeg hører, nogen egenlig Glæde, naar vi ikke ſelv forvolde den. Jeg tror, at, naar vi tage denne Sag ganſke rolig, ville vi godt kunne ride den Storm af, ſom derpaa vil følge, og jeg antager i det Hele taget ikke, at vore gamle Modſtandere ere ſaa godt fornøiede med den Stilling, ſom er opnaaet, at de kunne have Grund til at lade os Noget høre i denne Henseende. Men ganſke viſt, derſom vi komme til at ſtrides alſor meget indbyrdes, og derſom ſaadanne Udtalelſer, ſom f. Ex., hvad det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg) fremkom med, at vi kjøbe en Finantslov paa Beføſtning af Skattebevillingsretten og den almindelige Valgret, ſkulde komme alſor meget frem, ſaa tror jeg rigtignok, at vore ſælles Modſtandere ville faae meſt Gavn af de Stridigheder, der i ſaa Fald vilde komme tilſtede imellem os. Jeg antager imidlertid ikke, at det vil have nogen Betydning. Jeg antager, at det kun vil være af forbigaende Natur, og jeg vil haabe, at vi fremdeles maa ſtaa ſammen ſom dem, der dog kæmpe for de ſamme Grundſætninger. Dette vil jeg ogsaa haabe, at vore ærede Meningsfæller, der ikke kunne ſtemme for diſſe Vædringsforſlag, fremdeles ville tro om os. Det ærede Medlem her ved Siden af mig, for Maribo Amts 4de Valgkreds (Clausen), udtalte, at vi ingen Afgjørelſe af Striden ſik ved den Maade, hvorpaa vi her have ſtillet os. Nei, ganſke viſt, jeg ſkal heller ikke ſige, at vi faae nogen Afgjørelſe, det kan viſe ſig, og det vil ogsaa viſe ſig, af hvilken Natur Afgjørelſen vil blive, hvis vi faae en ſaadan. Det er Noget, der hører Fremtiden til; men jeg vil ſige, at jeg tror, at vi have lige ſaa megen Udſigt og viſnok lidt mere Udſigt til at faae en taalelig Afgjørelſe ad denne Vej, end hvis det Parti, hvortil jeg hører, havde ſtaaet ene i Kampen og havde modtaget Konfliktten paa det Grundlag, hvorpaa vi tidligere ſtode. Det ſtaar i det Mindſte meget tvivlſomt for mig, hvorvidt en Afgjørelſe paa dette Punkt vilde være bleven heldigere for os. Om vi faae Reformier, ſom det ærede Medlem talte om, er jo ligesaa uſikkert ſom det Andet; men om vi vilde have faaet Reformier, derſom vi havde fulgt den Vej, ſom han

ønſker, at vi ſkulde gaa, tvivler jeg endnu mere om. Det er ſaaledes mit Standpunkt; jeg kan ikke ſe, at det er uforſvarligt for mig ikke at ſtemme for de Vædringsforſlag, ſom her foreligge, og derfor ſkal jeg, ſkjøndt det er et Offer for mig, og ſkjøndt jeg nødig vilde have, at man ſkulde være gaaet bort fra, hvad man førſt havde forenet ſig om — jeg kunde have ønſket, at hele det ſtore Flertal, ſom var ſammen, kunde være vedblevet at ſtaa ſammen og holde paa dette — dog ſtemme for diſſe Vædringsforſlag, ſaaledes ſom Stillingen nu er.

Berg: Jeg ønſker at imødegaa forſkjellige af de Udtalelſer, der ere ſaldne imod Mindretallets Forſlag fra forſkjellige ærede Medlemmer. Min ærede Ven for Veile Amts 5te Valgkreds (Sørensen) mente, at jeg i mine tidligere Udtalelſer havde ſet Sagen for mørkt. Deri maa han have miſforſtaaet mig; jeg mente at ſkilbre Sagen korrekt. Skulde jeg derimod ſlutte med Henſyn til den Sag, ſom Flertallet i denne Sal har kæmpet for i de ſidſte 5 Aar, fra den Debat, vi idag have ført, kunde jeg ganſke viſt komme til at ſe Sagen noget mørkere, end jeg ellers vilde ſe den. Den Begeiſtring, der har aabenbaret ſig i forſkjellige af de Herrers Taler for Anſkueller, ſom ere ſtil modfatte det, ſom Flertallet i denne Sal har underkrevet i 1870 og 1872, og er valgt paa 1872 og 1873, vidne ganſke viſt ikke om nogen Fremgang i Forſtaaelsen af de Opgaver, ſom jeg mente, at Demokratiet i Danmark havde ſat ſig. Men det forandrer ikke i fjerneste Maade mit Syn paa Forholdene, mit Haab om den ſolkelige Sags Fremgang; thi det er ganſke forsvindende, om den til en given Tid bæres mer eller mindre kraftig frem af et Parti her i Salen. Det, hvorpaa det kommer an, er om Rilden, hvorfra Træet ſtal befrugtes, rinder friſkere og klarere eller den ogsaa bliver nuddret, og i den Henseende har jeg det lyſe Haab, at vi ingenſinde omkring i Landet have haft en mere livlig og varm Interæſſe for Friheden end den, der finder Sted. Der er nævnt 1865—66 med viſſe Gentydninger til den, der have Grindring om det — efter Notitsbøger eller Andet paa Gaanden — men det er Aar, ſom jeg ønſker at ſætte i Forbindelse med det Forhold, her foreligger. Den Afſtemning, her foregaar, tror jeg mere end noget Andet ſiden 1865 og 1866 viſer, at det er, hvad man dengang ſagde, mere end tvivlſomt, om man ikke havde faaet noget endnu ſlettere til Grundlag end det, vi ſik, derſom man ikke havde faaet Afgjørelſen dengang; thi det ſynes ikke at viſe ſig, at Folkets Repræſentanter ere iſtand til at holde ud i Kampen for ſtore Principer. I ethvert Fald er det viſt, at det er om-diſputerligt, hvad enten det var rigtigt eller ikke rigtigt. Men naar de Herrere tro, at dette, at vi iſtedetfor Rigsraad og Rigsdag i 1866 have faaet en Rigsdag med forandret Landſtings-